

UŽI KRUG ŽENA

1. Nakon događaja gdje je nepozvana žena ušla u kuću od Šimuna farizeja, idemo na novi događaj gdje Isus počinje govoriti u usporedbama.

1.1. **(Luka 8,1)** Zatim je redom obilazio svaki pojedini grad i selo propovijedajući i navješćujući Radosnu vijest o kraljevstvu Božjem.

1.2. U tekstu čitamo da je Isus obilazio svaki pojedini grad i selo u namjeri da propovijeda Radosnu Vijest. Ovo je vjerojatno druga tura njegovog obilaska galilejske pokrajine. Ako se sjećate, u prošlim propovijedima sam rekao da je centar Isusove službe bio u Kafarnaumu. Znači, nakon odlaska u obilaženje gradova i sela, kada bi završio turu, vratio bi se u Kafarnaum, gdje je stanovao.

1.3. **(Luka 8,2-3)** Pratili su ga Dvanaestorica i neke žene što ih bijaše izliječio od zlih duhova i bolesti: Marija, zvana Magdalanka, iz koje bijaše izišlo sedam zlih duhova; Ivana, žena Herodova upravitelja Kuza; Suzana i mnoge druge. One su ih dvorile svojim dobrima.

1.4. O dvanaestorici smo već govorili u prošlosti, ali o ženama koje su navedene u tekstu nismo. Sada ćemo malo upoznati uži krug žena koje su vjerno pratile Isusa u njegovoj službi. Prva koju nam spominje Luka je Marija Magdalena. Marija je došla iz mjesta zvanog Magdala¹, vjerojatno su je zato zvali Marija Magdalena.

1.5. U Evandeljima imamo događaj gdje su se žene (Marija Magdalena, Marija - Jakovljeva majka, i Salome) odlučile kupiti miomirisne mirise kako bi Isusa - koji je bio u grobu - namazale tim istim miomirisima. Kada su došle tamo, vidjele su da je kamen koji je čuvao grobnicu - kao što vrata čuvaju kuću - već bio odvaljen. Dok su ulazile unutra opazile su čovjeka, i on im je rekao da je Isus uskrsnuo i da odu to reći Isusovim učenicima. One su se prepale, pobjegle i nisu nikome ništa rekle.

¹ Magdala je bio drevni židovski grad na obali galilejskog mora, 5 km sjeverno od Tiberija. U babilonskom Talmudu poznat je kao Magdala (Kula riba). Vjeruje se da je rodno mjesto Marije Magdalene. Do arapsko-izraelskog rata 1948. godine, malo palestinsko arapsko selo, al-Majdal, stajalo je na mjestu drevne Magdale, dok se moderna izraelska općina Migdal sada proteže na to područje.

1.6. Po daljnjim izvještajima vidimo da se Isus najprije pokazao Mariji iz Magdale². Ima li to neko značenje? Ne znam. Ali Isus se iz nekog razloga odlučio prije svih pokazati Mariji — i po tome možemo pretpostaviti da je ona pripadala užem krugu žena koje su bile učenice od Isusa.

1.7. Dobro, nastavimo, od žena je još poznata Salome, ona je bila supruga od Zebedeja, oca Jakova i Ivana. Salome je bila jedna od žena koja je prisustvovala razapeću njezinog *rabbia* (Isusa), a nakon razapeća je skupa s Marijom - majkom Josipa i Jakova - otišla kupiti miomirise da namaže Isusa koji je već bio u grobu³.

BOŽJA HRABROST NIJE SVJETOVNA HRABROST

2. Idemo se vratiti na tekst iz 2. stiha koji nam kaže da je Isus žene izliječio od zlih duhova i raznih bolesti. U nastavku istog teksta piše da je iz Marije Magdalene izišlo sedam duhova. Što to znači da je iz nje izišlo sedam duhova? Kako netko izbroji koliko je duhova izišlo iz jedne osobe? Je li možda Isus rekao dvanaestorici koliko je bilo duhova u Mariji? Moguće. Ili možda izraz „sedam duhova“ u židovskoj je kulturi bio način da se izrazi pod koliko snažnim utjecajem zlih duhova je bila jedna osoba — a to se moglo vidjeti po njihovom ponašanju, koliko su tijekom dana bili trezveni ili nisu bili uopće.

2.1. Ovo je, naravno, samo moj prijedlog; ništa u tekstu nas ne vodi k tom zaključku. Kako god bilo, neću se praviti da znam više nego što znam. Mogu samo po tekstu zaključiti da je Marija Magdalena mnogo trpjela u životu zbog svoga stanja. I siguran sam da je, nakon što ju je Isus oslobodio od zlih duhova, bila neizmjereno zahvalna Bogu.

— Njezina ljubav i privrženost koju je osjećala prema čovjeku zvanom Isus bila je velika. —

2.2. Sada kada malo znamo o ženama koje su pratile Isusa, možemo zaključiti da su one bile izuzetno hrabre, odvažne i ustrajne u vjeri. Njihovi plodovi pokazivali su svima da one vole Boga i njegova Sina, Isusa Krista. Neke od njih bile su napadane, omalovažavane, ismijavane, odbačene; bile su pod prijetnjom židovskog reda (farizeja i svećenika), isto kao i muškarci, ali nisu posustale u vjeri.

2.3. S tim rečeno, dragi moji, vjerujem da se biblijska hrabrost (vjera) ne mjeri po kriterijima: „Mi smo muškarci, fizički smo jači, što znači da smo i duhovno jači, što znači da smo i intelektualno jači“... Ne, biblijska hrabrost nema ljudske pretpostavke. Božja hrabrost se mjeri pravednim plodovima koje smo voljni učiniti kada nam cijelo naše tijelo i um govore da bježimo! A to može učiniti i žena, i muškarac, pa čak i dijete.

KAKO JE ISUS GLEDAO NA DONACIJE

3. U redu, idemo dalje s tekstom. „One su ih dvorile svojim dobrima.“ Biblijski učitelji tijekom povijesti poučavali su da su rabini onog vremena imali običaj ne uzimati novac kako bi financirali svoju karijeru (učitelja Tore). Kažu da su s ponosom i integritetom nosili svoju titulu. Drugim riječima, vjerovali su da se Tora (Stari zavjet) — Jahve — ne smije koristiti kao alat kroz koji se može zaraditi novac. To je u njihovim očima bilo nemoralno. Radije su imali svoj posao kojim su financirali službu učitelja. Ali, iako nisu primali novac za svoje učenje, darove su rado prihvaćali.

² Marko 16,1-13

³ Marko 15,40; 16,1

3.1. S druge strane, dok je većina učitelja na takav način razmišljala, uvijek su postojali izuzeci. Neki učitelji živjeli su i zarađivali od svoje službe učitelja Tore. Drugim riječima, nisu smatrali primanje novca nečim nemoralnim.

3.2. Kako god da je bilo u ono vrijeme, znamo po biblijskim izvještajima da je Isus pozitivno reagirao kada bi netko financijski pomogao njegovoj službi, imao je čak i svog blagajnika zvanog Juda⁴. Ako gledamo kroz leće većine tadašnjih učitelja, po njima je Isus činio nemoralno djelo, zar ne? J

3.3. Ja imam protupitanje za njih, a isto tako i za nas: možemo li, nakon što smo čuli Isusovo učenje, reći da on nije s poštenjem, hrabro i odvažno koračao dok je poučavao narod Božjoj riječi? Ne možemo. Iako je njegova služba bila financirana od strane ljudi kojima je pomogao, u samom učenju vidimo da je Isus imao karakteristike starozavjetnih proroka – kada je govorio, govorio je istinu Božju, bez obzira na to sviđala se ona narodu ili ne. Njemu je bilo bitno što Otac misli o njemu, a ne što ljudi misle o njemu. Drugim riječima, Isus nije naplaćivao svoja čudesa koja je učinio, ali nije imao ništa protiv da pojedinac u svojoj slobodnoj volji odluči, nakon što je bio izliječen ili nakon što je čuo Radosnu vijest, dati prilog u Isusovu službu.

— Još jedna bitna stvar je bila razlika između Isusa i ostalih samoprozvanih učitelja, a to je ovo: Isus je znao da ima jako mali vremenski prozor kroz koji će djelovati među narodom, i zbog toga njegov glavni fokus je bio ići po gradovima, mjestima, selima, i proklamirati Radosnu Vijest. —

FOKUS

4. S tim rečeno, želim nešto istaknuti, dragi moji, perspektiva igra jako važnu ulogu u životu pojedinca. Znam to iz osobnog iskustva, gdje sam nekoliko puta bio blizu smrti. Tijekom tog iskustva moja se perspektiva o vremenu promijenila – sada više nemam vremena za ono nevažno i nebitno, moj fokus je na bitnom i važnom, a to je Bog. I tako živim iz dana u dan, svjestan da mi je možda danas posljednji.

4.1. Mnogi učitelji kroz povijest nisu imali tu perspektivu, nisu tako gledali na svoj život. I zašto bi? Njihov je život tekao poput života većine koji su živjeli i žive na planeti koju zovemo domom. Drugim riječima, većina ljudi doživi starost. I zbog te životne perspektive učitelji su radili, proučavali i poučavali, vjerujući da još imaju puno vremena, živjeti takvim načinom života. I možda su, u skladu s tom perspektivom, odlučivali o temi – je li u redu primati novac za svoju karijeru (učitelja Tore ili učitelja Biblije).

4.2. Ali, kako sam rekao iznad, Isusova perspektiva bila je drugačija. On nije imao puno vremena, i u skladu s tim odlučivao je što je najbolje za njegovu službu. A najbolje je bilo da ne radi druge poslove, nego da vjeruje u suverenost svoga Boga Oca. Jedan od vidljivih dokaza da se Otac brinuo za njega bio je taj što su žene imućnog statusa odlučile financirati njegovu službu.

4.3. Imam pitanje: zašto su žene odlučile financirati njegovu službu? Čitamo da je Luka u 3. stihu istaknuo da su žene Isusa dvorile svojim dobrima. Zašto je Luka to istaknuo? Sigurno su to činili i muškarci. Ali je li bio običaj da žene prate jednog *rabbia* u njegovoj službi, da ga dvore svojim dobrima, kako i sam tekst kaže? Ne znam. Ali po Evanđeljima se da zaključiti da je Isus, za razliku od

⁴ Ivan 12,5-6

drugih *rabbia*, pokazivao veliko poštovanje prema ženama. Drugim riječima, Isus nije svojim ponašanjem davao do znanja da muškarci drže duhovnu superiornost nad ženama. On je vjerovao da su žene intelektualno i duhovno jednake muškarcima.

4.4. I sigurno su žene koje su pratile Isusa spoznale da je to istina – on je pokazivao veliko poštovanje prema njima. Motivirane tom spoznajom, vjerojatno su se osjećale slobodne da mu pomognu na koji god način su mogle. Ne vidim drugi razlog zašto bi žene tako snažno podupirale Isusovu službu.

ČETIRI SJEMENA

5. U redu, idemo dalje s tekstom. (Luka 8,4–10) Kad su ljudi iz svakog pojedinog grada dolazili k njemu, i skupilo se mnogo ljudi, kaza im usporedbu: 'Izađe sijač da sije sjeme. Dok je sijao, jedno pade kraj puta, bi zgaženo i ptice ga nebeske pozobaše. Jedno padne na kamen, izniknu i sasuši se, jer ne imade vlage. Drugo pade u trnje i trnje uzraste skupa s njim te ga uguši. Drugo pade na dobru zemlju, izniknu i rodi stotruk rod.' Kada to reče, viknu: 'Tko ima uši da čuje, neka čuje!'

5.1. Ovdje imamo odlomak gdje Isus govori o četiri sjemena, a nakon toga imamo stih 9 gdje ga njegovi najbliži učenici pitaju, zbunjeno vjerujem: „Što znači ta usporedba?”

5.2. Prije nego pokušam opisati kako izgleda srce osobe u sva četiri sjemena, zaustavit ću se na događaju koji se trenutno odvija između Isusa i njegovih učenika.

ZBUNJENA DVANESTORICA

6. (Luka 8,9–10) Njegovi ga učenici upitaju što znači ta usporedba. On im odgovori: 'Vama je dano upoznati tajne kraljevstva Božjega, a drugima se iznose samo u usporedbama, da gledaju, a ipak ne vide, i slušaju, a ipak ne razumiju.'

6.1. Isus odgovara na upit svojih učenika: „Vama je dano upoznati tajne kraljevstva Božjeg, a drugima se iznose samo u usporedbama.” Vama je dano... Što se ovdje događa? Kako trebamo razumjeti Isusovu izjavu?

6.1. Nije lako odgovoriti na to pitanje. Mogli bismo lako doći do zaključka da je Isus odlučio sakriti istinu od drugih, da namjerno ne želi podijeliti Radosnu vijest u što jasnijoj slici. I na neki način to je istina, ali motivi Isusa nisu: „Dosta mi je vas, odlučio sam da ne idete u kraljevstvo Božje, i zbog toga ću vam u usporedbama govoriti o Radosnoj vijesti, ne želim da dođete k meni i da se spasite.”

— Ako tako gledamo na Isusa, onda ga ne poznajemo. Njegovi motivi su dobri, i pokušat ću kroz sljedeće tumačenje obrazložiti zašto to vjerujem. —

6.2. U Mateju 13, 14–15 imamo opširniji odgovor Isusa na pitanje svojih učenika: „Zašto im govoriš u usporedbama?” Isus odgovara da se kroz narod koji je odbio čuti njegovo učenje ispunilo proročanstvo iz Izaije 6.

6.3. U Mateju Isus otprilike ovo govori: „Onaj koji oskudijeva, oduzet će mu se i ono što ima”, „otvrdnu srce ovog naroda”, „ušima svojim teško čuju”, „oči svoje zatvaraju da ih ne ozdravim.”

ČIN MILOSTI

7. Idemo njegov govor u Mateju usporediti sa tekstom koji se nalazi u Izaiji.

7.1. (Izaija 6,8–10) *Tad čuh glas Gospodnji: 'Koga da pošaljem? I tko će nam poći?' Ja rekoh: 'Evo me, mene pošalji!' On odgovori: 'idi i reci tom narodu: Slušajte dobro, ali nećete razumjeti, gledajte dobro, ali nećete spoznati. Otežaj salom srce tom narodu, ogluš mu uši, zaslijepi oči, da očima ne vidi, da ušima ne čuje i srcem da ne razumije kako bi se obratio i ozdravio.'*

7.2. Na početku Izaije 6 imamo simboličan tekst – nakon opisa Jahvina prijestolja, njegove moći i svetosti, Jahve se obraća Izaiji i daje mu zadatak da ode narodu govoriti istinu o Božjem planu koji će ih zadesiti ako se ne vrate svome Bogu: „Slušajte dobro, ali nećete razumjeti“, „gledajte dobro, ali nećete spoznati“, „ogluš mu uši, zaslijepi oči da ne ozdrave.“

7.3. Na prvu, kada čitamo Izaiju 6, mogli bismo pomisliti: „*Pa Bog je taj koji je odlučio zaslijepiti im oči da ne vide istinu.*“ I ja bih sigurno tako pomislio. Ali trebamo znati širu sliku prije nego dođemo do bilo kakvog zaključka u vezi s istinama koje nosi Biblija. Naime, prije samog Izaije, Jahve je kroz mnoge svoje poslanike govorio svome narodu istinu o blagoslovu koji ih čeka, ali i o prokletstvu koje ih čeka ako ga ne poslušaju.

7.4. S tim rečeno, u trenutku kada Jahve Izaiji govori: „*Idi, reci tom narodu*“, Jahve želi pokazati posljednji čin milosti prema ionako tvrdom i neposlušnom srcu naroda. Drugim riječima, ovdje se ne radi o tome da će Izaijina istina sama po sebi otvrdnuti srce narodu – njihovo je srce već dugo tvrdo prema istini. Oni su sami izabrali da ne žele slijediti Jahvu, svoga Boga.

7.5. Isus znajući tu istinu, govori svojim učenicima, da se ono šta se događalo kroz cijelu povijest, događa i danas; „*Oni su narod tvrdog srca prema istini, i ja sam zbog toga odlučio govoriti im u usporedbama*“.

7.6.. Zašto baš sada u ovom trenutku Isus odlučuje to učiniti? Znamo po poglavljima koja su iza nas, da je Luka nekoliko puta napisao u svojim izvještajima: „Mnoštvo ga je pratilo, „Mnoštvo naroda ga je slušalo“, „Mnoštvo je dolazilo k njemu“, „Isus je obilazio svaki pojedini grad i mjesto u namjeri da propovijeda o kraljevstvu Božjem.“ I sigurno je jedan od razloga zašto to čini taj da nam da do znanja kako je u određenom trenutku svoje službe svako uho u Izraelu čulo njegovo učenje.

7.7. Sada, kada to znamo, možemo zaključiti ovo: Isus je kroz taj proces uvidio da su mnogi ljudi prvi put dolazili iz znatiželje, iz želje da ih izliječi, ali drugi put, kada su čuli istinu o kraljevstvu Božjem i o tome što trebaju učiniti da bi ga baštinili, počeli su pokazivati svoje prave boje. Bili su isti kao narod s kojim se suočavao Izaija u svoje vrijeme – narod tvrdog srca. Isus, znajući to, odlučuje učiniti čin milosti: počinje narodu govoriti u usporedbama. On ne želi da se njihovo srce, koje je već ionako tvrdo prema istini, još više stvrdne. On ne želi da njihova kazna, koja će doći s „Danom Jahvinim⁵“ - bude veća nego šta već je.

⁵ Malahija 3,1-5

7.8. Drugim riječima, Isus želi minimalizirati posljedice ionako velike osude koja čeka one koje ne žele čuti istinu Božju. I kako on to čini? Govori im u usporedbama, i nakon šta je netko čuo usporedbu, postoje dvije moguće reakcije:

1. „Što ovaj govori, on je lud, ne razumijem ga ništa, ma idem odavde“.
2. „Zašto Isus govori u usporedbama, zanima me jako šta je mislio pod tom usporedbom, idem ga upitati!“

7.9. Druga reakcija se dogodila kod njegovih učenika — oni su ga pitali⁶.

7.10. I nakon toga, Isus im odgovara; „*Vama je dano upoznati tajne kraljevstva Božjeg*“.

U redu, idemo polako, Isus po njihovoj reakciji zna da im je *dano* da spoznaju istinu, on zna da ih je Bog Otac blagoslovio željom da žele znati. A kako zna? Zato jer su mu prišli u slobodnoj volji i upitali ga: „Šta znači ta usporedba“?

7.11. S tim rečeno, nitko ne može odlučiti za nas, da li ćemo htjeti znati istinu. Isus može sada doći na zemlju, možemo dobiti čistu i neiskvarenu istinu Evanđelja od samog Isusa — i opet nećemo biti spašeni. Ne spašava nas jasna slika o Evanđelju, ne spašava nas neiskvareno učenje našeg učitelja Isusa Krista, mi ne možemo temeljiti svoje spasenje na vjerovanju: „*Ja sam čuo neiskvareno Evanđelje moga Gospodina, ja sam sada spašen*“. Ne, to nije istina dragi moji! Vidimo po tekstu da su ga mnogi čuli, pa su ipak otišli u svoju propast...jedino tko može vas ili mene spasiti — smo mi sami. Ako mi u svojoj slobodnoj volji ne odlučimo se osobno obvezati da želimo istinu bez obzira na sve — baš kao što su i učenici Isusovi činili koji se nalaze u tekstu — onda nismo njegovi, onda smo tvrda srca.

KAKO PROMOVIRATI „ČIN MILOSTI“ S NAŠIM BLIŽNIMA

8. Za kraj: kako primijeniti Isusovu ideju o činu milosti na vlastiti život?

Prije svega, moramo priznati — mi nismo Isus. Time mislim na to da nas Bog Otac nije pozvao da idemo po cijeloj zemlji i naviještamo njegovu istinu, nije nas obdario čudesima, niti nam se obratio izravnim glasom zapovijedivši da učinimo ovo ili ono.

8.1. Ipak, pozvani smo — i dužni — živjeti i govoriti o Isusovim zapovijedima upravo tamo gdje jesmo. Primjerice, možda je netko od nas, nakon svoga „rođenja odozgo“, osjetio potrebu podijeliti s bližnjima istinu Evanđelja. Možda smo to učinili strastveno, hrabro i odvažno, poput samoga Gospodina, te pritom vidjeli da su neki pokazali iskren interes, dok je većina ipak odbacila ono što smo htjeli prenijeti.

8.2. A kako su ti ljudi naši bližnji, s vremenom smo uočili da — što smo više ustrajali u govorenju istine — oni su postajali sve nezainteresiraniji. Ipak, to su naši bližnji; ne možemo pobjeći od njih, jer živimo zajedno u istoj zajednici.

8.3. Iz osobnog iskustva mogu reći sljedeće: i ja sam, poput Isusa, odlučio sa svojim narodom — sa svojim bližnjima — komunicirati u usporedbama.

Što to znači u praksi? Ne govorim im više biblijske istine izravno i otvoreno. Umjesto toga, koristim životne primjere kako bih izrazio svoj pogled na to kako nešto treba razumjeti ili promatrati. Često pak

⁶ Luka 8,9

– ne govorim ništa. Znam, iz ranijih iskustava, da ponekad jednostavno nema smisla.

8.4. Ali i kada šutim, moj život, moj način postupanja i plodovi koje donosim, svjedočanstvo su im da u meni djeluje Kristov Duh.

Baš kao što je i Isus, nakon što je govorio u usporedbama, čekao da ga netko upita, i ja čekam da me netko pita: „Zašto si takav, Danijele? Drugačiji si. Što se dogodilo s tobom?“